

Innhold (klikk på sidetallet, så kommer du dit direkte ...)

Viktige tidsfrister	1
<i>Frister for prosjektsøknader</i>	1
Siste nytt fra BIO	1
<i>Nytt prosjekt: METAOCEANS</i>	1
<i>Nytt prosjekt: PATHMEDA</i>	2
<i>Nytt prosjekt: UNCOVER</i>	2
<i>Ved bestilling av varer</i>	2
Siste nytt fra verden rundt oss	2
<i>UiB har fått egen forskningsjournalist for medfak og MN</i>	2
Avsluttende mastergradseksamen	2
<i>Lars Harald Aarø: vekst og vertikalvandring av fureflagellat</i>	2
Info fra studieseksjonen	2
<i>Studentene organiserer seg i Biologisk Fagutvalg og STIM</i>	2
<i>Næringslivsdag for naturvitere onsdag 8. mars</i>	3
Gjeste forelesninger, seminarer og kollokvier	3
<i>Seminar ved Inst. for geovitenskap om paleoceanography</i>	3
<i>Fellesseminar ved Matematisk institutt, om estimering av familierelasjoner</i>	4
<i>BIO-SEM: fiskehelse-foredrag på tirsdag</i>	4
<i>Ukens orientering ved Havforskningsinstituttet</i>	4
Internasjonale konferanser og møter	4
<i>Ist Conversation in Bioengineering: The Spectrum of Life</i>	4
Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter	4
<i>Descartes Prizes 2006</i>	4
<i>Deltakelse av utvalgte 3. land i eksisterende EU, FP6-kontrakter</i>	4
<i>Flere utlysninger</i>	4
Nye artikler	5
<i>Jon Egil Skjæraasen: bestemmelse av potensiell fekunditet hos torsk</i>	5
<i>Kjartan Hodneland & Curt Endresen: følsom påvisningsmetode for salmonid alfavirus</i>	5
<i>Kjetil Aursland: lekkasjer fra mikropelletts og diettvalg hos torskelarver</i>	5
<i>Lars Stien: bruk av billedanalyse for å studere filétkvalitet hos fisk</i>	6
<i>Lawrence Kirkendall: en ny billeart fra sentralamerika</i>	6

Viktige tidsfrister

Frister for prosjektsøknader

Mer info om følgende utlysninger og mange flere finner du enten lenger ned eller [her](#)

Husk BIOs interne frister 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

12. mar : EUROMARC	22. mar: Support to policies
15. mar: Polarforskning	1. apr: NMA Mobilitet og Workshops
17. mar: SYNTHESIS: gratis tilgang til biologiske samlinger og fasiliteter i Europa	3. apr: NorsForsk: nettverk, kurs, såkornprosjekter
	19. apr: Marie Curie Reintegration

Siste nytt fra BIO

Nytt prosjekt: METAOCEANS

Elucidating the structure and functioning of marine ecosystems through synthesis and comparative analysis (METAOCEANS). **Frede Thingstad** og **Øyvind Fiksen**. Det er en Marie Curie Early Research Training under EUs FP6. Prosjektet ligner på MC Research Training Sites som BIO har hatt flere av i FP5, men det er en såkalt *multisite* kontrakt, koordinert fra Fundación AZTI i Spania. [Les](#)

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	E-post:	Jarl Giske:
Postboks 7800	Bioblokken, 3. etg.	+47 55 58 44 00	post@bio.uib.no	Tlf 84403
N-5020 Bergen	Høyteknologisenteret	Telefaks:	Internett:	Mob 9920 5975
Norge	i Bergen.	+47 55 58 44 50	http://www.bio.uib.no	
	Thormøhlensgate 55			

[abstract...](#) Det er allerede lyst ut 12 stillinger. Norske søkere kan søke alle de 10 stillingene som ikke legges til Norge. Formell søknadsfrist er 1. juni, men METAOCEANS oppfordrer interesserte til å ta tidlig kontakt. [Se utlysningen](#). De involverte forskergruppene ved BIO vil få 2 stipendiater (som må rekrutteres utenom Norge) i 3 år.

Nytt prosjekt: PATHMEDA

Pathogens and parasites in Mediterranean aquaculture (PATHMEDA). **Are Nylund**. Det er det første Marie Curie [Transfer of Knowledge](#) -prosjekt (EU, FP6) der UiB deltar i. Prosjektet er koordinert av Universidad de Valencia i Spania og innebærer stipendiat- og forskerutveksling mellom de respektive forskergrupper. [Les abstract...](#)

Nytt prosjekt: UNCOVER

Understanding the mechanisms of stock recovery (UNCOVER). **Arild Folkvord, Audrey Geffen og Øyvind Fiksen**. Det er et *Specific Targeted Research Project (STREP)*, under EUs FP6. Prosjektet er koordinert ved *Institute for Baltic Sea Fisheries* i Rostock, Tyskland. [Les abstract...](#)

Ved bestilling av varer

Som nevnt i et tidligere BIO-INFO i år har vi nå fått inn flere rekvirenter i tillegg til de bestillerne vi allerede har. Meningen med dette er at rekvirentene kan bestille direkte på E-handel i UiBs system.

For at dette skal fungere optimalt må rekvirent/bestilleren gå inn i dette systemet og hake av når varen er mottatt. Det er derfor VIKTIG at rekvirent/bestiller får beskjed når varene eventuelt hentes av andre i ekspedisjonene våre.

Dere finner navn på bestillerne og rekvirentene, samt rekvisisjonskjemaer på BIOs hjemmesider under For BIO-ansatte: [Regnskap og økonomi](#).

Siste nytt fra verden rundt oss

UiB har fått egen forskningsjournalist for medfak og MN

Lars Holger Ursin er en ekte journalist med bakgrunn fra Bergens Tidende som nå vier sitt liv til å rapportere fra forskningsmiljøene ved vårt fakultet og det medisinske. Alle som har oppdaget noe som kan skape flotte overskrifter, oppfordres herved til å kontakte både BIO-INFO og Lars. **Husk at det bare er på kort sikt vi lever av midlene fra Norges forskningsråd. På lang sikt lever vi av at vi selv og noen som Lars klarer å formidle at det er viktig og nyttig for Norge å bruke milliarder på forskning.** Lars kan nås på lars.ursin@form.uib.no. Her er noen eksempler på hva han har gjort i det siste:

[Lakselus på farlig reisefot](#), [Laksen er hva den spiser](#), [Banebrytende hormonforskning](#)

Avsluttende mastergradseksamen

Lars Harald Aarø: vekst og vertikalvandring av fureflagellat

Lars Harald Aarø holder torsdag 9. mars avsluttende presentasjon av sin mastergradsoppgave i mikrobiologi.

Tittel på oppgaven: Growth and vertical migration of *Protoceratium reticulatum* (Dinophyceae)

Veileder: Svein Rune Erga. Sensor: Fransisco Rey, Bisitter: Øyvind Fiksen

Tid: Torsdag 9. mars, 13:15. Sted: Aud. 101, Jahnebakken 5. Alle interesserte velkommen!

Info fra studieseksjonen

Studentene organiserer seg i Biologisk Fagutvalg og STIM

I løpet av det siste halve året har biologistudentene både på bachelor- og masternivå blitt betydelig mer aktive i forhold til studentsaker og arrangementer for og med biostudenter. For et drøyt halvår siden ble Biologisk Fagutvalg reetablert, noe som har resultert i stor aktivitet, spesielt tilknyttet studentmiljøet på Realfagbygget. I tillegg har studentene på HIB sammen med studieseksjonen kommet frem til at det må skapes et engasjement rundt studentmiljøet på Marineholmen, noe som har ført til en gjenopprettelse av STIM (Studenter med Interesse for Marine fag). Vi har så langt hatt et

veldig godt samarbeid både med BFU og "nye" STIM og håper at både studenter og ansatte kan ha nytte og glede av aktive studenter!

For de som ønsker å ta kontakt direkte med utvalgene vil Even Birkeland (even.birkeland@bio.uib.no) være kontaktperson for BFU. Det nye styret i STIM skriver selv:

Studentorganisasjonen STIM (STudenter med Interesse for Marine fag) fikk nytt styre fredag 17.02.06. STIM er en studentorganisasjon hovedsakelig for studenter som studerer Marinbiologi, Fiskeribiologi eller Fiskehelse på Høyteknologisenteret i Bergen, og har følgende oppgaver:

- fungere som et bindeledd mellom studentene på HIB og administrasjonen på Realfagbygget
- arrangere bedriftspresentasjoner hovedsakelig med bedrifter innen fiskeri, fiskehelse og marine arbeidsområder
- arrangere "weekendinger" og andre sosiale begivenheter
- integrere nye masterstudenter i studiemiljøet på HIB

Selv om de fleste arrangementene vil foregå på Høyteknologisenteret (HIB), vil vi presisere at arrangementene er åpne for ALLE!

STIM's nye styre består av:

Leder: Johanna Myrseth - johanna.myrseth@student.uib.no

Nestleder: Gro Nilsson - gro.nilsson@student.uib.no

Sekretær: Ingrid Knutson - ingrid.knutson@student.uib.no

Kasserer: Thomas Furset - thomas.furset@student.uib.no

Arrangement-ansvarlig: Mette Eilertsen - mette.eilertsen@student.uib.no

PR-sjef: Lise Langård - lise.langard@student.uib.no

Vi oppfordrer **alle** til å ta kontakt med STIM, enten du vil formidle noe til studentene eller administrasjonen, eller du har forslag til bedriftspresentasjoner, sosiale arrangement etc.

Med vennlig hilsen styret.

Næringslivsdag for naturvitere onsdag 8. mars

Naturviterforbundet i samarbeid med Biologisk Fagutvalg arrangerer:

Næringslivsdag for naturvitere, onsdag 8. mars

Arrangementet er på Realfagbyggets 1 etasje i fellesarealene (vringlearealet) fra kl.10.00-14.00.

Bedrifter som har meldt sin interesse er:

Ewos, Nifes, Tine, Havbruksinstituttet, Havforskningsinstituttet, Bergen Kommune, Grønn etat, Biosense Unifob/SARS, Akvariet i Bergen, Universitetet i Bergen, og Naturviterforbundet.

Gjesteforelesninger, seminarer og kollokvier

Seminar ved Inst. for geovitenskap om paleoceanography

ODP Leg 202 SE Pacific Paleocyanography- Redefining the nature of Southern Hemisphere climate and ocean circulation changes.

Dr. **Ulysses Ninnemann**, Department of Earth Sciences, and Bjerknes Centre for Climate Research

Fredag **3. mars** kl. 12.15aud. 5 Realfagbygget

Abstract: Resolving the origin of rapid climate perturbations is a cardinal challenge for paleoclimatologists. These changes, which are particularly evident in the North Atlantic are commonly postulated to result from reorganizations in Atlantic thermohaline circulation (THC). The asynchrony of climate changes observed between Antarctica and Greenland supports the concept that THC drove these changes-when vigorous, THC steals heat from the Southern Hemisphere and delivers it to the North Atlantic, thus cooling the south and warming the north. Yet, terrestrial evidence from the mid-latitudes of the Southern Hemisphere is conflicting and has often been argued to show interhemispheric synchrony, in conflict with what is observed in Antarctica.

We use a long sediment sequence recovered by the Ocean Drilling Program (ODP) from the Chilean continental margin to infer variations in southeast Pacific surface and intermediate ocean properties since the last glacial period. Our data show clearly that the Antarctic timing extends to the mid-latitudes and is consistent with a THC driver for interhemispheric climate change. However, our results also reveal that Southern Hemisphere climate is much more variable on decadal to centennial timescales than was previously recognized. The persistence of significant climate variability through the Holocene, a period without large THC changes, suggests that not all abrupt climate events are created equally.

Fellesseminar ved Matematisk institutt, om estimering av familierelasjoner

Tema: "Estimering av familierelasjoner", Seniorforsker Thore Egeland, Avdeling for medisinsk genetik, Ullevål universitetssykehus

Auditorium π , Carl L. Godskes hus, Johs. Brunsgt.12 . Tid: mandag 6. mars 2006 kl. 13.15-14

Sammendrag: I en rekke anvendelser er det ønske om å estimere familierelasjoner mellom individer (mennesker, andre dyr og planter). MS Rockness forliste i januar 2004 i Vatllestraumen og den etterfølgende identifikasjonen vil bli brukt som et innledende eksempel. Jeg vil deretter diskutere en bayesiansk tilnærming som generaliserer Egeland, Mostad et al. (2000). Denne modellen består av tre trinn: (i) en apriorifordeling etableres på utfallsrommet av mulige stamtrær (ii) likelihood for DNA data beregnes og (iii) aposteriorfordeling finnes ved Bayes teorem. I foredraget vektlegges trinn (i). Ofte må DNA data suppleres med annen informasjon slik som aldersdata. Videre vil visse familierelasjoner, slik som eksempelvis "bestefar-barnebarn", "onkel-nevø" få samme likelihood basert på de DNA markører som vanligvis brukes i rettsgenetiske anvendelser. Jeg vil illustrere metoden på et mye diskutert generelt problem i rettsgenetikken: Hva gjør man hvis DNA er i konflikt med annen informasjon? Et eksempel med reelle data er en sak der man har informasjon om at en kvinne er mor til et barn (eller i hvert fall at hun har født barnet), men der DNA markørene peker i en annen retning. Jeg vil argumentere for at det er naturlig å diskutere dette og tilsvarende eksempler innenfor den nevnte bayesianske rammen.

BIO-SEM: fiskehelse-foredrag på tirsdag

Tirsdag 7. mars kl. 14.15 til 15.00. Jahnebakken 5, Auditorium 101. Denne gangen er det fisesykdomsgruppen som skal presentere seg. Tittelen er foreløpig ikke tilgjengelig.

Presentasjonene innen BIO-seminarserien finner sted annen hver tirsdag på samme tidspunkt og sted.

Ukens orientering ved Havforskningsinstituttet

Forvaltningsplanen for Barentshavet : Hvordan ser russerne på forvaltningsplanen, og hva er deres planer. Ved Forsker Erik Olsen, HI, Bergen **Onsdag 8. mars** kl 12.15 på HI (kantinen på høyblokken)

Internasjonale konferanser og møter

1st Conversation in Bioengineering: The Spectrum of Life

CHALMERS BIOCENTER and LEICA MICROSYSTEMS

March 22-23, 2006. The symposium will be a source of inspiration, knowledge and hands-on-experience with new cutting edge instrumentation, tools, and apparatuses for materials scientists, mechanical and electronic engineers, mathematicians and computer scientists who are teaming up with medical researchers, biologists, physicists, and chemists to study biological and biomimetic systems. The conversations will help researchers from all scientific backgrounds identify potential solutions to experimental and methodological challenges in life science research. [Mer info...](#)

Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter

Descartes Prizes 2006

En pris for forskning og én for formidling. Frist for å sende kandidatforslag : **4. mai.** [Les mer...](#)

Deltakelse av utvalgte 3. land i eksisterende EU, FP6-kontrakter

Søknadsfrist: 16. mai: To promote the participation of partners from targeted third countries in projects for which contracts are already signed or under negotiation in priority thematic areas of research. The call addresses countries in the following regions: Africa; Caribbean; Pacific; Asia; Latin America; Mediterranean; Russia and new independent states; Western Balkans. Different calls for different priorities (themes):

- [Food Quality and Safety](#)

- Sustainable Development, Global Change and Ecosystems: [Priority 6.1](#) - [Priority 6.2](#) - [Priority 6.3](#)

Flere utlysninger

[Se her](#)

Nye artikler

Jon Egil Skjæraasen: bestemmelse av potensiell fekunditet hos torsk

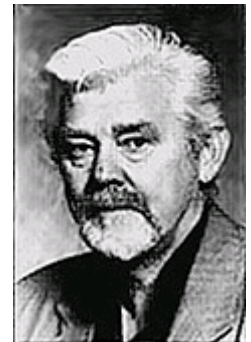
Skjæraasen JE, Nilsen T, Kjesbu OS 2006. Timing and determination of potential fecundity in Atlantic cod (*Gadus morhua*). CANADIAN JOURNAL OF FISHERIES AND AQUATIC SCIENCES 63: 310-320

Abstract: Studies using annual averages of lipid storage or estimated quality of the feeding season have shown that energy reserves influence egg production in Atlantic cod (*Gadus morhua*). However, vitellogenesis starts months before spawning. Therefore, energy reserves near the start of vitellogenesis might provide better proxies of fecundity and hence egg production than yearly averages. If so, proxies with large temporal variations (e.g., weight and lipid energy) should vary similarly in their predictive power, and females with different spawning periods should have their fecundity determined at different times. We exposed cod to two photoperiods to induce different spawning seasons. Growth before spawning was monitored, and potential fecundity was measured at the onset of spawning. The date yielding the greatest explanatory power differed between photoperiods. As proxies, length varied less and had lower explanatory power than weight. Lipid energy at the onset of spawning was a poor proxy. The greatest explanatory power was found similar to 3-4 months before spawning around the start of vitellogenesis, indicating that potential fecundity was highly influenced by female energy reserves at this time. Determination of potential fecundity early in vitellogenesis may be a common feature for determinate teleost spawners.

Kjartan Hodneland & Curt Endresen: følsom påvisningsmetode for salmonid alfavirus

Hodneland K, Endresen C 2006. Sensitive and specific detection of Salmonid alphavirus using real-time PCR (TaqMan (R)). JOURNAL OF VIROLOGICAL METHODS 131: 184-192 Abstract: Pancreas disease is responsible for major economic losses in the European salmonid farming industry. It was previously believed that a single subtype (salmon pancreas disease virus) of the virus species Salmonid alphavirus (SAV) was responsible for all outbreaks of pancreas disease in the UK and Norway. However, the recent discovery that pancreas disease in Norway is caused by a new and distinct subtype of salmonid alphavirus, exclusively found in Norway, has advocated the need for better diagnostic tools. In the present paper, three real-time PCR assays for all known subtypes of salmonid alphavirus have been developed; the Q_{nsP1} assay is a broad-spectrum one that detects RNA from all subtypes, the Q_{SPDV} assay specifically detects the salmon pancreas disease virus subtype, and the Q_{NSAV} assay only detects the new Norwegian salmonid alphavirus subtype.

The results demonstrated the assays to be highly sensitive and specific, detecting <0.1 TCID₅₀ of virus stocks. Regression analysis and standard curves calculated from the C-t-values from 10-fold serial dilutions of virus stocks showed that the assays were highly reproducible over a wide range of RNA input. Thirty-nine field samples were tested in triplicate and compared with traditional RT-PCR. Overall, the real-time assays detected 35 positive compared to 29 positives in standard RT-PCR, and were thus shown to be more sensitive for detecting salmonid alphaviruses in field samples.

Kjetil Aursland: lekkasjer fra mikropellets og diettvalg hos torskelarver

Kvale A, Yufera M, Nygard E, Aursland K, Harboe T, Hamre K 2006. Leaching properties of three different microparticulate diets and preference of the diets in cod (*Gadus morhua* L.) larvae. AQUACULTURE 251: 402-415

Abstract: Leakage of water soluble nutrients from larval microparticulated feeds is probably extensive and needs to be further investigated. Leaching rates of 14 C-labelled serine, pepsin hydrolysed, protein enriched C-14-algae extract and intact protein enriched C-14-algae extract were measured from three microparticulated feeds for marine fish larvae (heat coagulated, protein bond feed; agglomerated feed; protein encapsulated feed). The effects of particle size (< 0.3 mm, 0.3-0.6 mm; 0.6-1.0 mm) and immersion time (1-60 min) in salt water were also tested. Leaching increased by decreasing molecular weight of leaching component ($P < 10^{-5}$) by the feeds in order encapsulated, heat coagulated and agglomerated feeds ($P < 10^{-5}$), by longer immersion time ($P < 10^{-5}$), and by decreasing feed particle size ($P < 10^{-5}$). Due to low protein content of the algae extract,

the leaching rates of intact and hydrolysed algae extract did not represent absolute estimates for protein and hydrolysed protein leaching. A new estimate for leakage of hydrolysed protein was calculated based on molecular weight distribution of the hydrolysed algae extract analysed by cutoff centrifugation of the extract. Assuming that molecules < 300-600 or < 9-18 kD would leak, leakage of hydrolysed protein from the smallest feed particles after 5 min immersion would be 80-98%, 43-54% and 4-6% of the agglomerated, heat coagulated and protein encapsulated feeds, respectively. The feeds were also tested for preference in cod larvae of two different sizes (5.6 +/- 2.5 mg and 15.8 +/- 7.2 mg). The preference was highest for the heat coagulated feed in the first experiment (feed intake 0.32 +/- 0.06 mg dry feed larvae(-1)) and the agglomerated in the second (2.04 +/- 0.32 mg dry feed larvae(-1)), while the protein encapsulated feed was preferred at lower rates in both experiments (0.11-0.14 mg dry feed larvae(-1)).

Lars Stien: bruk av billedanalyse for å studere filétkvalitet hos fisk

Stien LH, Suontama J, Kiessling A 2006. Image analysis as a tool to quantify rigor contraction in pre-rigor-filletted fillets. COMPUTERS AND ELECTRONICS IN AGRICULTURE 50: 109-120
Abstract: This paper describes and evaluates an economical and efficient online image analysis method for registering length changes in pre-rigor-filletted fillets during rigor contraction. The study aimed to develop image analysis methods for distinguishing between fillet, background and morphological location markers placed on the fillet, to test mathematical shape descriptors for the online registration and to test the image analysis results against measurements of contraction and isometric tension by a rigor-meter. Pre-rigor-filletted fillets of rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*) were used as a case study to determine whether: (1) changes in whole fillet are indicative of changes in individual parts of the fillet, (2) changes in contraction length measured on the fillet are indicative of changes in contraction observed in isolated (excised) muscle strips and (3) contraction measured in a whole fillet is indicative of isometric tension in isolated muscle strips. The contraction of whole, pre-rigor-filletted, fillet was highly correlated with contraction of its parts ($r = 0.92$ ($p < 0.0001$)) for Scottish Quality Section (SQS) and ($r = 0.90$ ($p < 0.0001$)) for Norwegian Quality Cut (NQC). However, at 20 degrees C, there were small but significant differences, in that SQS showed a delayed contraction and NQC a more rapid initial contraction than in the whole fillet. Both NQC and SQS also displayed larger maximum contractions than the whole fillet, demonstrating that rigor development in parts of the fillet differs in magnitude from that of the whole. Comparisons with isolated muscle strips showed a similar amount of contraction as that of the same muscle part measured by image analysis of the whole fillet ($r = 0.70$ ($p < 0.0001$)) but with a much more rapid initial contraction of the isolated strip, possibly due to tissue trauma at excision. A clear relationship between contraction curves and temperature was found; in general terms, isometric tension was inversely related to the contraction of whole fillet ($r = -0.43$ ($p < 0.0001$)), with extreme points in the isometric tension development being associated with changes in the length curve. We conclude that measurements of length changes in whole fillet are indicative of both contraction and isometric tension during rigor as measured in isolated parts of the fillet or in isolated muscle strips.

Lawrence Kirkendall: en ny billeart fra sentralamerika

Kirkendall LR 2006. A New Host-Specific Ambrosia Beetle, *Xyleborus vochysiae* (Curculionidae: Scolytinae), from Central America Breeding in Live Trees. Annals of the Entomological Society of America 99: 211-217.

Abstract: *Xyleborus vochysiae* n. sp. (Curculionidae: Scolytinae) is described and illustrated. This newly discovered ambrosia beetle was collected from live trees of *Vochysia ferruginea* Mart. in wet tropical forests of Costa Rica. The new species does not fit readily into either *Ambrosiodmus* or *Xyleborus*, but it is placed in the latter genus on the balance of the evidence; it is not obviously close to any *Ambrosiodmus* or *Xyleborus* in Central America. *X. vochysiae* is extraordinary in three regards: it is the largest Xyleborini found in the Neotropics, it has only been collected from live trees, and it seems to be restricted to only one host species. On a world basis, only five other ambrosia beetles are known that regularly breed in live trees, and no species are known that are as host specific as is *X. vochysiae*.

